

การพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*

อนงค์นารถ ยิ้มช้าง**

(วันที่รับบทความ: 19 ธันวาคม 2562; วันที่แก้ไขบทความ: 19 มีนาคม 2563; วันที่ตอบรับบทความ: 15 พฤษภาคม 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) สร้างและทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-6 ปี ชั้นก่อนวัยเรียน อนุบาลปีที่ 2 และอนุบาลปีที่ 3 ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินทักษะชีวิต แบบประเมินความพึงพอใจ และแผนการพัฒนาทักษะชีวิต ของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาพัฒนาการด้านทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย พบว่า ทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ที่แสดงพฤติกรรมมากที่สุด คือ แบ่งปัน มีน้ำใจกับเพื่อนอยู่เสมอ รongลงมาคือ ยืนตรงเคารพธงชาติ และเด็กเก็บที่นอนด้วยตนเอง
2. คุณภาพของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่งผลให้เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะชีวิต หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$)

คำสำคัญ: เด็กก่อนวัยเรียน, เด็กปฐมวัย, ทักษะชีวิต, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

* บทความวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

** อาจารย์สาขาวิชาการศึกษายุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, E-maury7925@hotmail.co.th

Development of Life Skills Development Model for Pre-School and Early Childhood Children Based on Sufficiency Economy Philosophy^{*}

Anongnat Yimchang^{**}

(Received: December 19, 2019; Revised: March 19, 2020; Accepted: May 15, 2020)

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study basic information on life skills for preschool and early childhood children in accordance with the sufficiency economy philosophy, 2) to create and experiment the used of life skills development model for preschool and early childhood children in accordance with the sufficiency economy philosophy, and 3) to assess the satisfaction in using life skills development model for preschool and early childhood children in accordance with the sufficient economy philosophy. The sample was received from the purposive sampling method. The research tools consisted of 1) life skills assessment for preschool and early childhood children in accordance with the principles of the sufficiency economy philosophy, 2) the development of life skills for preschool and early childhood children in accordance with the sufficiency economy philosophy. Data analysis by using the statistics included Mean, Standard Deviation (S.D.), and t-test.

The research results were as follow: 1) Results of the development of life skills for preschoolers and preschool children Nakhon Sawan Province, found that life skills of preschoolers and preschool children The most behavioral behavior was to always share kindness with friends, followed by standing upright to respect the flag and children collecting their own bedding. The efficiency of life skills development model for preschoolers and preschool children in accordance with the sufficiency economy philosophy Overall is in the high level 2) the efficiency of instructional package in Arts and Creativity of Early Children course is 80.72/82.86 which is higher than the standard criterion, regarding to the achievement test, the posttest are higher than the pretest with statistically significant at the 0.05 level, and 3) it was found that, the overall satisfaction of the students towards the development of instructional package in Arts and Creativity of Early Children is at the high level.

Keywords: Pre-School, Early Childhood, Life Skills, Sufficiency Economy Philosophy

^{*} Research Article, Nakhonsawan Rajabhat University

^{**} Lecturer of Early Childhood Education program in Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, E-mail: mauy7925@hotmail.co.th

บทนำ

ประเทศไทยมีการยกระดับคุณภาพชีวิตและการศึกษาระดับเด็กเยาวชนให้ได้มาตรฐานเทียบเท่าสากล ทั้งนโยบายการศึกษานานาชาติ ที่สนับสนุนเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ การขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การปฏิรูปหลักสูตร และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนมากขึ้น ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่าเด็กในวัยเรียนที่มีพัฒนาการต่ำกว่ามาตรฐานมีมากถึง 30% ซึ่งการพัฒนาเด็ก ควรเริ่ม ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงมีความมุ่งหมายในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ให้มีการเรียนรู้อย่างมีความสุข เหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560: 8)

ทักษะชีวิตนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาบุคคลทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 สิ่งแวดล้อม สังคม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและมีการแข่งขันสูงส่ง ผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในช่วงวัย 0-6 ปี ซึ่งชีวิตมีความอ่อนแอและเปราะบางต่อสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว อาจจะนำสู่ความบกพร่องของพัฒนาการด้านต่าง ๆ แต่ถ้าเด็กได้รับการเสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างเข้มแข็งและมั่นคง เมื่อเด็กโตขึ้นจะสามารถปรับตัวและเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับรุ่งลาวัลย์ ละอากา (2557: 123) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมทักษะชีวิตในช่วงปฐมวัยนับเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเป็นวัยแห่งการปลูกฝังฐานรากแห่งชีวิตในทุก ๆ ด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา นับเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า และมีคุณค่ามากเพราะเด็กจะสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ รวมทั้งเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น หรือการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น อันนำไปสู่การมีชีวิตที่มีความสุข ดังนั้นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีเป้าหมายหลักกล่าวถึง ความพอดี ทั้งในแง่รูปธรรมและนามธรรมมาเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านต่างๆ นับเป็นกระบวนการมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้อย่างมีความสุข เหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวยุ และชุมชน เป็นภารกิจสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพ จึงมีนโยบายสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมี พอกิน พอใช้ พออยู่ ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีการส่งเสริมทักษะชีวิตในช่วงปฐมวัยนับเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเป็นวัยแห่งการปลูกฝังฐานรากแห่งชีวิต

ในทุก ๆ ด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา นับเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า และมีคุณค่ามากเพราะจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยและเป็นการพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้อันได้แก่ การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น อันนำไปสู่การมีชีวิตที่มีความสุข เพราะแก่นแท้ของการพัฒนามนุษย์ คือ การส่งเสริมให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรู้เท่าทันนั่นเอง (รุ่งลาวัลย์ ละอำคาม, 2557) ดังนั้นการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้เป็นกรอบในการดำรงชีวิต จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

ผู้วิจัยจึงได้มีการสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ กับครูผู้สอนระดับปฐมวัย ทั้งในส่วนการจัดการศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า เด็กปฐมวัยในจังหวัดนครสวรรค์นั้น มีพัฒนาการที่ล่าช้าทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อเกิดปัญหา ผู้วิจัยและครูผู้สอนระดับปฐมวัยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็น เพื่อช่วยกันหาแนวทางการแก้ไข จึงสรุปผลได้ว่า ต้องการรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาช่วยเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยในจังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อสร้างและทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการปรับตัวของบุคคลด้วยการแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับความต้องการ ความขัดแย้ง และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ได้ถูกต้องตลอดจนสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2545) รวมทั้งความสามารถในการจัดการความต้องการและสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพทั้งอารมณ์และการรู้คิด สามารถแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต (ชบา พันธุ์ศักดิ์, 2550) สำหรับการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยมีทั้งหมด 17 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น การทำงาน

ร่วมกับบุคคลอื่น การวางแผนในการทำงานการแก้ปัญหาต่าง ๆ การสื่อความคิดของตนให้บุคคลอื่นเข้าใจ มารยาทในการรับประทานอาหาร การปฏิบัติตนให้เหมาะสมในที่สาธารณะ การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลตามวัย การบอกเวลา การดูแลสุขภาพของตนเอง การจัดการกับความเครียด การแต่งตัวได้ด้วยตนเอง การอ่านสัญลักษณ์ในชุมชน การใช้โทรศัพท์ การเดินทางด้วยยานพาหนะต่าง ๆ การซื้อของ การใช้เงิน (จิระพันธ์ พูลพัฒน์, 2556)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแหล่งข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นกลุ่มครูผู้สอนระดับการศึกษาปฐมวัย ในจังหวัดนครสวรรค์ ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นมาตราการประมาณค่าเป็น 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและวิเคราะห์ค่า IOC (Index item-objective congruence) ได้เท่ากับ 0.67-1.00

2. แบบสัมภาษณ์การพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สัมภาษณ์เกี่ยวกับพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย จำนวน 5 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและวิเคราะห์ค่า IOC (Index item – objective congruence) ได้เท่ากับ 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ชี้แจงและขอความร่วมมือกับผู้บริหารและครูผู้สอนในการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. แจกแบบสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. สัมภาษณ์ ครูและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิต สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage values)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน และสาขาการศึกษาปฐมวัย ศึกษานิเทศก์ปฐมวัย และครูตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบอันดับคุณภาพมาตรฐานประมาณค่าจำนวน 5 ข้อใหญ่ 17 ข้อย่อย มีการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยการตรวจสอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและวิเคราะห์ค่า IOC (Index item – objective congruence) ได้เท่ากับ 0.67-1.00

2. แผนการพัฒนาทักษะชีวิต ของเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 12 แผน 1 แผน ต่อสัปดาห์ รวมเวลา 24 ชั่วโมง แผนละ 2 ชั่วโมง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม จำนวน 5 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณภาพของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย เด็กก่อนวัยเรียน และเด็กปฐมวัย ในจังหวัดนครสวรรค์ ที่ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้ 1) โรงเรียนวัดท่าทอง ได้แก่ เด็กก่อนวัยเรียน 41 คน เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 22 คน และ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 37 คน 2) โรงเรียนอนุบาลเก้าแก้ว ได้แก่ เด็กก่อนวัยเรียน 31 คน เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 35 คน เด็กชั้นอนุบาล 3 จำนวน 42 คน และ โรงเรียนวัดยางงาม (ประชาพัฒนา) ได้แก่ เด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 13 คน เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 11 คน เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิต ของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นการประเมินระดับความถี่ของพฤติกรรมประกอบด้วย

5 หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องตลอดเวลาหรือเกือบตลอดเวลา

นับเป็น 5 ครั้งขึ้นไปใน 1 วัน

4 หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องบ่อย นับเป็น 4 ครั้ง ใน 1 วัน

3 หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องบางครั้ง นับเป็น 3 ครั้ง ใน 1 วัน

2 หมายถึง เด็กแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องไม่บ่อย นับเป็น 2 ครั้ง ใน 1 วัน

1 หมายถึง เด็กไม่เคยแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องหรือเกือบจะไม่ นับเป็น 0-1 ครั้ง ใน 1 วัน

3. แบบประเมินความพึงพอใจในใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นมาตรการประมาณค่าเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre Experimental Design) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pretest Posttest Design) ดำเนินการดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 12 แผน ครั้งๆละ 2 ชม. รวมเวลาที่ใช้ทดลอง 12 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 ถึงวันที่ 27 มกราคม 2563

3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ดำเนินการให้ครูผู้สอนประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตก่อนและหลังการใช้ในใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะของเด็กก่อนวัยเรียนและชีวิตเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test แบบ Dependent)

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลพัฒนาการด้านทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย (n = 245)

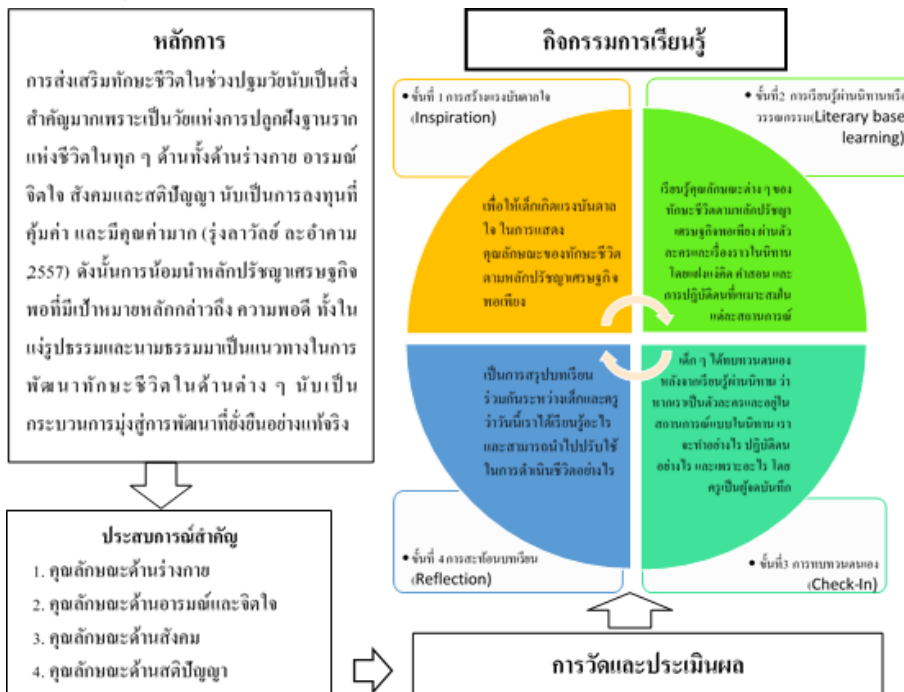
ข้อ	พฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะชีวิตของเด็ก	ร้อยละ
1	คุณลักษณะด้านร่างกาย	
	- เด็กแต่งตัวด้วยตนเองได้	72.5
	- เด็กเก็บที่นอนด้วยตนเอง	78.26
	- เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ด้วยตนเอง	70.08
	- เด็กรับประทานอาหารด้วยตนเอง	72.98
	- เด็กปิดปากเวลาไอ จาม ใช้ผ้าปิดปากปิดจมูกเวลาเจ็บป่วย	70.05
2	คุณลักษณะด้านอารมณ์ จิตใจ	
	- แสดงอารมณ์ได้เหมาะกับสถานการณ์	77.12
	- บอกได้ว่า ขณะนี้ ตนเองมีอารมณ์ ความรู้สึกเป็นอย่างไร	70.10
	- รู้ข้อดีของตนเอง	68.23
	- มีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่เสมอ	74.6
3	คุณลักษณะด้านสังคม	
	- การพอใจในสิ่งที่ตนเองมี	67.02
	- ดูแล รักษา ซ่อมแซม ของเล่น ของใช้ของตัวเองเป็นอย่างดี	65.34
	- ปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียนได้	70.12
	- ยืนตรงเคารพธงชาติ	78.64
	- รับฟังผู้อื่น	71.2
	- เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี	70.19
	- ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่พูดโกหก	74.97
	- ไม่โลภ ไม่ขโมยสิ่งของผู้อื่น	72.56
	- แบ่งปัน มีน้ำใจกับเพื่อนอยู่เสมอ	78.66
	- มีความอดทน สามารถทำงานที่รับผิดชอบได้สำเร็จ โดยไม่ทอดทิ้งง่ายๆ	73.74
- ซื่อสิ่งของที่จำเป็น	69.04	

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะชีวิตของเด็ก	ร้อยละ
4	คุณลักษณะด้านสติปัญญา	
	- เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ 3 – 4 เหตุการณ์	68.55
	- ความสามารถในการใช้เงิน การออมเงิน ซื่อสัตย์ของที่จำเป็น	65.25
	- แก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	70.19
	- การสื่อสาร และการฟัง	72.33
	- พูดเล่าเรื่องได้	70.23
	- เปิด อ่านนิทาน ได้เอง จากการดูภาพ	68.1
	- เขียนตัวอักษรได้บ้าง โดยไม่สนใจถูก ผิด	65.43

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ที่แสดงพฤติกรรมมากที่สุดคือ แบ่งปัน มีน้ำใจกับเพื่อนอยู่เสมอ (ร้อยละ 78.66) รองลงมาคือ ยืนตรงเคารพธงชาติ (ร้อยละ 78.64) และเด็กเก็บที่นอนด้วยตนเอง (ร้อยละ 78.26) ส่วนประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปทดลองใช้ โดยเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปรากฏผลดังตาราง 3-4

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิต ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มเป้าหมาย	$\bar{x}$	S.D	df	ΣD	ΣD^2	t	p
ก่อนเรียน	48.92	11.21	28	254	3211	31.85	0.00*
หลังเรียน	86.25	6.58					

จากตาราง 3 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะชีวิต หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 86.25 สูงกว่าก่อนเรียนซึ่งมีค่าเฉลี่ย 48.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่ารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถพัฒนาทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัยได้

ตาราง 4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะของเด็กก่อนวัยเรียนและชีวิตเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (n = 26)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.61	มากที่สุด
2. กระบวนการการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.60	มาก
3. สื่อนิทานที่ใช้ในการการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.70	0.70	มากที่สุด
4. แผนการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.70	0.70	มากที่สุด
5. แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.50	0.69	มาก
รวม	4.54		มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อในใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจต่อสื่อนิทานที่ใช้ในการการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจต่อแผนการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพัฒนาการด้านทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย จังหวัดนครสวรรค์ ทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ที่แสดงพฤติกรรมมากที่สุด คือ แบ่งปัน มีน้ำใจกับเพื่อน อยู่เสมอ (ร้อยละ 78.66) รองลงมา คือ ยืนตรงเคารพธงชาติ (ร้อยละ 78.64) และเด็กเก็บที่นอนด้วยตนเอง (ร้อยละ 78.26)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่งผลให้เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะชีวิต หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจที่มีต่อในใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจต่อสื่อนิทานที่ใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความพึงพอใจต่อแผนการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียน และเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

อภิปรายผลการวิจัย

1. พัฒนาการด้านทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ มากกว่าให้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น การแปรงฟัน การเก็บของเล่น การรับประทานอาหาร รวมไปถึงการทำกรบ้าน บางครั้งยังพบว่ามีการทำแทนเด็ก ๆ มาส่งคุณครู หากเด็ก ๆ ได้รับการพัฒนาในส่วนนี้ จะช่วยเพิ่มศักยภาพให้แก่เด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ World Health Organization (1993) ที่กล่าวว่า เด็กมีที่ทักษะชีวิตจะมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนและให้มีพฤติกรรมในทางที่เหมาะสมที่จะสามารถให้บุคคล จัดการกับความต้องการ และสิ่งต่าง ๆ ที่มากระตุ้นในชีวิตประจำวัน

2. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในครั้งนี้ ได้นำแนวคิดการเรียนรู้ของตนเอง และแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาสังเคราะห์ตามองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ความเป็นมาของรูปแบบ

2) หลักการ 3) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) การวัดและประเมินผล

โดยสังเคราะห์ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 4 คุณลักษณะ ได้แก่ คุณลักษณะด้านร่างกาย คุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ คุณลักษณะด้านสังคม และคุณลักษณะด้านสติปัญญา ผ่านกระบวนการ /ขั้นตอนการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 1 การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) เป็นการสร้างแรงบันดาลใจจากบุคคล หรือภาพถ่าย สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจในการแสดงคุณลักษณะของทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้ผ่านนิทานหรือวรรณกรรม (Literary base learning) เป็นช่วงเวลาที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้คุณลักษณะต่าง ๆ ของทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านตัวละครและเรื่องราวในนิทาน โดยแฝงแง่คิด คำสอน และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

ขั้นที่ 3 การทบทวนตนเอง (Check-In) เป็นการให้เด็ก ๆ ได้ทบทวนตนเองหลังจากเรียนรู้ผ่านนิทาน ว่าหากเราเป็นตัวละครและอยู่ในสถานการณ์แบบในนิทาน เราจะอย่างไร ปฏิบัติตนอย่างไร และเพราะอะไร โดยครูเป็นผู้จัดบันทึก

ขั้นที่ 4 การสะท้อนบทเรียน (Reflection) เป็นการสรุปบทเรียนร่วมกันระหว่างเด็กและครู ว่าวันนี้เราได้เรียนรู้อะไร และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร

จากผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กในวัย 3-6 ปี และมีรูปแบบ กระบวนการที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับ Anderson (1997: 521-522) ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดทฤษฎีเป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะเป็นตัวชี้้นำการกำหนดจุดประสงค์เนื้อหากิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่ผู้สอนระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ได้แก่ การวางเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน หรือเป็นการระบุเป้าหมายในการทำงานของผู้เรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ 3) สารการเรียนรู้ประกอบด้วยเนื้อหาและกระบวนการในการเรียนรู้ ที่ผู้สอนจะใช้ในการวางแผนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 4) การสอนสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยให้การปฏิบัติแต่ละขั้นตอนของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ

สามารถพัฒนาผู้เรียนได้จริง และตรงตามที่รูปแบบการจัดการเรียนรู้ นั้น ๆ ได้กำหนดไว้ 5) การวัดและประเมินผลเป็นการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและทราบประสิทธิผลของรูปแบบที่มีต่อการเรียนรู้ และกระบวนการทั้งหมดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านทักษะชีวิต หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอน/กระบวนการที่เหมาะสมกับเด็ก สามารถช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนา ชัยพงศ์ (2530: 138-139) ที่กล่าวว่า การจัดเตรียมเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียนรู้ก็เป็นส่วนประกอบที่จำเป็น เนื่องจากเนื้อหาสาระและ ประสบการณ์การเรียนรู้เป็นสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเนื้อหา ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายนั้นควรครอบคลุมข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอดการคิด การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะต่าง ๆ รวมทั้งเจตคติและค่านิยม ในการนำเอาเนื้อหาสาระมาบรรจุ ไว้ในหลักสูตรจำเป็นต้องคำนึงถึงธรรมชาติของวิชาความรู้กับหลักการ เรียนรู้ของเด็กประกอบกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สාරวย สุขชัย (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการ เรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงระหว่างก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษา ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม เขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีต่อทักษะทางวิทยาศาสตร์หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่าง มีนัยสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็ก ปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก รูปแบบการสอนครั้งนี้ มีกระบวนการที่เหมาะสมกับความสามารถ ความรู้ในเนื้อหา และความสนใจ ของครูผู้สอน เหมาะกับความสามารถ วัย และความสนใจของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ บทเรียน และความคิดรวบยอด (Concept) ที่ครูผู้สอน ต้องการให้เกิดกับนักเรียน มีความเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และจำนวนนักเรียน (ทิสนา แคมมณี, 2536: 102-103) สอดคล้องกับงานวิจัยของมูจลินท์ กลิ่นหวด (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล ใน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล ใน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร

(ปฐมวัยและประถมศึกษา) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะทางสังคมการช่วยเหลือตนเอง และการคิดแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน คือ (1) ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแสดงสีหน้าท่าทางดีใจ เมื่อทำอะไรได้สำเร็จ (2) ด้านการช่วยเหลือตนเอง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนุกกับการเล่นและการออกกำลังกายกลางแจ้ง (3) ด้านทักษะทางสังคมรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสามารถเข้าแถวรอคอยได้โดยไม่แซงเพื่อน หรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (4) ด้านการคิดแก้ปัญหา รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เมื่อแก้ปัญหาด้วยตนเองไม่สำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรนำรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กปฐมวัยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในเด็กกลุ่มอื่นต่อไป
2. ครูสามารถยืดหยุ่นและใช้มีเทคนิคกระตุ้นเด็กเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนาทักษะชีวิตในรูปแบบอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น แนวคิดแบบจิตตปัญญา หรือการสอนแบบวิถีพุทธ เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยการศึกษาในทักษะของเด็กปฐมวัยด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะคณิตศาสตร์ ทักษะวิทยาศาสตร์ ทักษะ EF เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2545). *คุณภาพชีวิตและความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: บิยอนพับลิชซิ่ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิระพันธ์ พูลพัฒน์. (2556). *การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชบา พันธุ์ศักดิ์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนซึ่งประสบการณ์และการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิตกาศวิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2547). *คู่มือออกทิสติก สำหรับผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว
- ทิสนา แคมมณี. (2536). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2530). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย*. เอกสารการบรรยายชุดที่ 8 แผนการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูจลินท์ กลิ่นหวล. (2557). *การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา)*. สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รุ่งลาวัลย์ ละอังกา. (2557). *ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย: แก่นแห่งชีวิตที่เสริมสร้างได้จากครอบครัว*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำราญ สุขชัย. (2554). *ผลการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยการศึกษามหาบัณฑิต(สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Blase, J., & Blase, Anderson jr. (1997). *Empowering teachers: What successful principals do*. Thousand Oaks, California: Corwin Press.
- Galinsky, Ellen. (2010). *Mind in the making: the seven essential life skills every child need*. New York: HarperCollins.
- Kaplan, J.F.; & T.L. Patherson. (1993). *Health and Human Behavior*. New York: Mc Grow – Hill.
- Mangrukar, L., C. Whitman; & M. Posner. (2001). *Life Skills*. Washington, D.C.

*****